

МАБУТНІЙ ЧАС ДІЄСЛІВ

Вид: 1) доконаний, 2) недоконаний

1. Дієслова **доконаного виду** – це система форм, абсолютно тотожних щодо вираження з формами теперішнього часу I-ї (першої) та II-ї (другої) дієвідмін.

Наприклад: нес-у –принес-у, нес-еш – принес-еш, нес-уть – принес-уть.
                     кле-ю – скле-ю, кле-їш – скле-їш, кле-ять – скле-ять

Окремі дієслова та префіксальні похідні від них:

Наприклад: дати, їсти, повісти, стати.

Число	Особа	Дати	Їсти	Повісти	Стати
Однина	1-а	дам	їм – з'їм	повім	стану
	2-а	даси	їси – з'їси	повіси	станеш
	3-я	дасть	їсть – з'їсть	повість	стане
Множина	1-а	дамо	їмо – з'їмо	повімо	станемо
	2-а	дасте	їсте – з'їсте	повісте	станете
	3-я	дадуть	їдять – з'їдять	розкажуть	стануть

2. Дієслова **недоконаного виду** мають дві форми: аналітичну, синтетичну.

Аналітична (складена) – **бути** (буду, будеш, буде, будемо, будете, будуть) + **інфінітив**.

Синтетична (складна) – **інфінітив** дієслова + - му, -меш, -ме, -мемо, -мете, -муть.

Цікаво що...!

Сучасна синтетична форма історично розвинулась з аналітичної, в якій у функції допоміжного слова виступало слово **їняти (їняти)**, тому її називають складною. Кінцевий звук інфінітива і початковий цього допоміжного дієслова злилися в один сучасний звук **И**:

1. говорити + иму → говорит иму	говорити + имемо → говорит имемо
2. говорити + имеш → говорит имеш	говорити + имете → говорит имете
3. говорити + иметь → говорит иметь	говорити + имуть → говорит имуть

У південно-західних говорах ще й дотепер вживається аналітична форма майбутнього часу дієслів недоконаного виду з архаїчним допоміжним дієсловом **їняти**:

му косити, **меш** косити, **ме** робити, **муть** знати і т.д. Зрідка вони засвідчуються й в художній літературі:

Поборники правди вівки муть жить (Федькович).

Як муть мраки сідати на гори, а я сяду та й заплачу (Коцюбинський).